

Csujja László

A Balázs Béla Stúdió vonzáskörzete

Mindig máskor, máshol lenni – Nemes Gyula

Interjúorozat (2. rész)*

Egy korábbi Balkon-számban a műcsarnoki BBS kiállításról írtam recenziót.¹ Úgy érzem, hogy abban a szövegben túl sokat szó esett arról, hogy miért szűnt meg a Stúdió. Ezt szeretném most ellenpontosítani azzal, hogy olyan aktív alkotókkal beszélgetek, akik szerintem – ha még létezne – ma is ott dolgoznának.

* **Csujja László:** A BBS-ben készítetted az első filmed?

* **Nemes Gyula:** Kábé '92 körül fordultam meg először a Stúdióban. Ez a „legelső filmem” – amiről kérdezel – tulajdonképpen nem is létezik: azt mondtam a vezetőségnek, hogy az utómunka kerül ennyibe, pedig az összeg, amit kértem, az valójában a film teljes költségvetése volt és végül el is készült valami. Talán az volt a címe, hogy *Fénykor*. Egyszer levetítették valahol, és úgy megijedtem, hogy többet nem mertem elővenni (nevet).

* **CsL:** Szerinted van értelme a BBS szellemiségének aktualitásáról beszélgetni?

* **NGy:** Nem tudom, hogy van-e értelme. Persze minden tradíciónak vannak maradványai, és most ugye ráadásul az van, hogy mi ezt a nagy tradíciót kidobtuk. Létezett egy olyan intézmény, ami a világon sehol: egy nagyjátékfilmnyi pénzt oszthattak szét maguk között a művészek anyagi és politikai cenzúra nélkül. Ennek a világ máig csodájára jár, mégis kidobtuk, pedig nyilván ki lehetne lobbizni most is. Ha belegondol az ember abba, hogy mennyibe kerül egy magyar

¹ Nézd, ott az anyukám! BBS 50. Más hangok, más szobák- rekonstrukciós kísérlet(ek). A Balázs Béla Stúdió ötven éve, Műcsarnok, Budapest, 2009. december 15 – 2010. február 21. Balkon, 2010/3., 13-16.

* A beszélgetés-sorozat 1. része Igor és Ivan Buharovval a Balkon 2011/11,12-es számában jelent meg.

NEMES GYULA
Letűnt világ, 2008

játékfilm most, és hogy az hány százaléka a teljes magyar filmgyártás éves költségvetésének... A BBS-ben a gyártási struktúra nagyon érdekes volt: ennek mintájára alakultak meg például a nyugat-európai *lab*-ek.² Kelet-Európát ebből a szempontból nem ismerem, kivéve Csehországot, ahol viszont szintén létezik valami hasonló: alternatív közösségek, akik technikát és csapatot biztosítanak egymás számára. Rendelkeznek filmes felszereléssel, archívumuk, fórumuk, saját újságjuk van, és persze embereik, akik eljönnek dolgozni. Pénzt azt nem, de technikai struktúrát és apparátust azt képesek nyújtani. Kezdő filmeseknek ez nagyon jó. Én például nem lehettem volna filmrendező, a sehonnanból jöttem, és addig álltam ott keddenként a BBS üléseken, míg végül nem bírták és adtak valami pénzt, amiből el lehetett indulni. Ha most fiatal lennék, meg lennék ijedve, biztos videókat készítnék. A szellemisége viszont, az egy másik dolog, mert az egyáltalán nem volt egységes. A BBS-t a kísérleti filmmel – illetve filmezéssel – szokták azonosítani, pedig ennél sokkal változatosabb volt a repertoár, csak amikor a kilencvenes évek folyamán kezdett elfogyni a pénz, akkor erősítettek rá erre a formára. A BBS-ben komoly filmgyártás folyt: készült ott nagyjátékfilm, egészestés szociológiai és dokumentumfilm, valamint kisjátékfilm, animáció és persze mindezek mellett számos kísérleti film is. Forgattak ott olyan filmeket is, amik be se kerültek az archívumba, és így még a többiekénél is „láthatatlanabbak”.

* **CsL:** Ezt hogy érted? Miért nem kerültek be az archívumba?

* **NGy:** Erre sok példa van. Ha összeveted a BBS nyomtatott filmográfiáit az online-nal, akkor magad is láthatod ezeket az eltéréseket, amik a hetvenes évektől kezdődnek. Csak tippelni tudok, hogy akkor miért nem kerültek be: politikai okokból talán, vagy azért, mert torzóban maradtak... Az én időmben, emlékszem, sok filmet támogatott a BBS, de attól még nem lettek automatikusan BBS-filmek. Voltak, akik csak egy kis pénzt kaptak, például olyan félamatőr filmekre, mint amilyen az én *Fénykorom* is volt, amit már az előbb említettem. De a fordítottja is előfordult: a BBS is „adoptált” már kész, amatőr körülmények között készült filmeket. Most hirtelen: GAZSI ZOLTÁN: *Időt töltök – koncertfelvételek az undergroundról* (1982–1984) című filmje jut eszembe.

* **CsL:** Tehát azt állítod, hogy vannak olyan magyar alkotók, akik ma is követik a BBS tradícióját?

* **NGy:** Valamilyen rejtett formában igen, de hogy pontosan ezek a különböző vonulatok hogyan élnek tovább, azon nem gondolkodtam. A kísérleti nagyjátékfilm tovább létezhet,

² www.filmlabs.org

mégpedig anyagi okok miatt, tehát azok a mozgóképek, amelyek korábban a BBS-ben készül-
nének, most is kaphatnak gyártási támogatást,
és ez tök jó. Sok olyan, többé-kevésbé low
budget filmnek tekinthető, szabadon gondol-
kodó munkát forgatnak itthon, amelyekről
nyugaton elképzelhetetlen, hogy elkészülhetné-
nek. Szóval a tradíció létezik. A dokumentum-
film viszont szinte teljesen megszűnt abban az
értelemben, ahogy a BBS-ben vagy a HDF-ben
(Hiradó és Dokumentumfilm Stúdió /1965–1995/
– a szerk.) gondolkodtak róla, és valami TV-
gagyizás került a helyére.

✳ **CsL:** Ezeket a vonulatokat összegezve nevez-
hetjük kísérleti filmeknek? A megszűnt MMK-ban
a 4K kuratóriumának egyik „K”-ja például erre
utalt.³

✳ **NGy:** Azért nagyon óvatosan kell bánni ezekkel
a fogalmakkal, mert igazából nincs ilyen, hogy
kísérleti-, meg dokumentumfilm. De mindegy,
fogjuk rá, hogy tényleg van egy olyan típus, ami
annyira önreflektív, hogy már nem dokumen-
tumfilm. A kísérleti filmeknek is megvannak a
szubzsánerei: absztrakt, found footage, snitt-
film stb. Lichter Péter barátom found footage
absztrakt filmje (*Féltalom*, 2009)⁴ idéz egy műfajt⁵
és lehet, hogy nem tévedek nagyot abban, hogy
még nem volt ilyen Magyarországon. Egyébként
ennek a műfajnak a legnagyobb mestere Vladimir
Kobrin (1942–1999) volt,⁶ akinek saját iskolája van
Oroszországban, nem ismerik a nevét Magyar-
országon, ahogy a tanáromét, Karel Vachekét
(1940–) sem,⁷ mert ezzel a vonulattal szinte senki
sem foglalkozik itthon, közben ő nemrég kapott
életműdíjat Karlovy Varyban.

Hogy a klasszikus kísérleti film miért szűnt meg,
azt nem tudom... Nincs képzés, nincs fórum, nem
lehet megnézni őket sehol. Nincs kísérleti filmes
portál, tematikus fesztivál,⁸ ami vérciki, nincse-
nek műhelyek, nincs élete. Nagyon jó lenne pél-
dával retrospektív sorozatokat szerkeszteni ebben
a témakörben.⁹ Azt látom, hogy egy fiatal most
nem érez késztetést a kísérleti filmre, manap-
ság ez nem egy presztízsz-műfaj. Az számít,
hogy milyen fesztiválra megy, hányan nézik, erre
redukálódnak a pénzosztók szempontjai. Én is
nagyjátékfilmet szeretnék készíteni, mert nincs
presztízse a többi műfajnak, megértem a fiatalo-
kat. Amúgy középgenerációban se nagyon van...

3 Kutatási, Képzési, Kísérleti Film, Könyv- és Folyóirat
Kiadói Szakkollégium (4K) – <http://mmka.hu>

4 [http://magyar.film.hu/filmhu/magazin/lichter-peter-
elso-korben-a-pornot-probaltam-meg-atalakitani-lichter-
peter-felalom-kiserleti-film.html](http://magyar.film.hu/filmhu/magazin/lichter-peter-
elso-korben-a-pornot-probaltam-meg-atalakitani-lichter-
peter-felalom-kiserleti-film.html)

5 http://en.wikipedia.org/wiki/Found_footage

6 [http://prizmafolyoirat.com/2011/10/17/kiserleti-vetito-
15-lichter-peteralvajarak-babszinhaza-vladimir-kobrin-
filmjei/](http://prizmafolyoirat.com/2011/10/17/kiserleti-vetito-
15-lichter-peteralvajarak-babszinhaza-vladimir-kobrin-
filmjei/)

7 <http://www.karelvachek.cz/>

8 Magyarországon eddig a *Magyar Filmszemlének* és a
Mediawave-nek (www.mediawave.hu) volt/van külön
kísérleti filmes szekciója.

9 A Sörös Zsolt által a Ludwig Múzeumban szervezett
Láthatatlan filmek klubja, ezt a hiányt igyekeznek/igyekezett
pótolni – Csujka László.

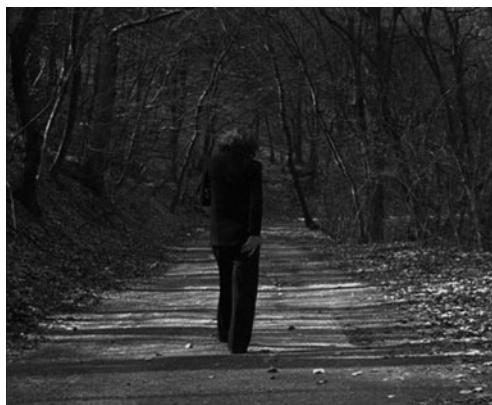
NEMES GYULA
Letűnt világ, 2008

csak még egy-két őslelet, akik csinálják a dolgukat. Nem gondolom, hogy meren-
geni kéne a múlton. Nem a BBS tradíciójáról kéne beszélgetni, hanem az egyes
műfajok sorsáról.

✳ **CsL:** A *Letűnt világgal* (2008) beutaztad a világot, rengeteg alternatív fesztiválon
vettél részt. Nyugaton milyen kultúrája van a kísérleti filmnek?

✳ **NGy:** Két dolgot tapasztalok egyszerre, még nem döntöttem el, melyik az igaz.
Egyrészt van egy nagyon pezsgő kísérleti filmes élet, szakkollégiumok, alapítvá-
nyok... Franciaországban vagy Kanadában például óriási divatja van, mert olcsó
és rugalmas, akik nem szeretik a mainstreamet, azok ilyen filmeket csinálnak.
Jó fesztiválokon nagyon komoly munkákat is láttam. Másrésztől meg azt is
tapasztaltam, hogy kísérleti filmnek nevezik azt is, ami az elképesztően amatőr
hülyéskedés, tudod, amikor a gyereket fürdetem a fürdőkádban. Nem akarok neve-
ket mondani, mert nagyon elismert alkotók is belecsúsznak ilyesmibe. Amit a Tóth
János csinált,¹⁰ azt ma nem látom. Lehet, hogy a struktúra, és nem is a pénz miatt.
Hiszen egy olyan sorozathoz, mint ami például a *Study I-II.*-től (1975, 1976)
a *Shine*-ig (*Ragyogás*, 1983) tart, ahhoz kell 10 év, meg technikai háttér és legalitás,
hogy valaki egy gyertyáról készít filmet... A *Hajnal* is így készült (r.: Szirtes András,

10 [http://hu.wikipedia.org/wiki/Tóth_János_\(operatőr\)](http://hu.wikipedia.org/wiki/Tóth_János_(operatőr))

NEMES GYULA
Negatív magyar filmtörténet, 2010

1973–1980). Ezt most maga a struktúra nem engedi meg, mert neked május 31-ig be kell adnod a kész anyagot. Nem tudod 1 év alatt fölvenni 10 év történetét.

✦ **CsL:** *Ez a dokumentumfilmekre végkép igaz...*

✦ **NGy:** Ha már a dokumentumfilm szóba került, itt élnek bizonyos hagyományok, kicsi vonulata a lírai dokumentumfilmeknek, erre példa a *Gubera* (r.: Oláh Lehel, 2004), az *Egerszalók* (r.: Csáki László, Pálfi Szabolcs, 2006), a *Bádovgyáros* (r.: Csáki László, 2010), a *Csepelevél* (r.: Feszt Judit, Somogyvári Gergő, 2010), meg a *Letűnt világ*, és nyilván voltak is meg lesznek is mások, ami nem egyedül a világon: most egyfajta reneszánsza van a néma dokumentumfilmnek. Ez egy pozitív példa, ezek az alkotók hasonló korúak, hasonlóan jó filmekkel, tehát alakul egy generáció... Szerintem *Az élet vendége – Csoma legendárium* (r.: Szemző Tibor, 2005) vagy a *Hukkle* (r.: Pálfi György, 2002) is lehetne dokumentumfilm. Az a legviccesebb, amikor a valódi dokumentumfilmeket kell kísérleti dokumentumfilmeknek nevezni, hogy elválasszák őket a tévés műfajoktól. Létezik már olyan pályázat is, amit „nyomkövető dokumentumfilmre” írtak ki, hiszen nyilvánvaló, hogy egy év alatt nem lehet egy átfogó szociográfiát leforgatni. Egyébként az életszerűtlen támogatási struktúra is a cenzúra egy formája.

✦ **CsL:** *A mai stúdiók miért nem tudják betölteni a BBS szerepét? Vannak olyanok, amik helyel-közzel meg tudtak maradni függetlennek, gondolok itt a Duna Műhelyre – amíg létezett – vagy az Infogra.*

✦ **NGy:** Ez nem a stúdiók hiánya, elégtelensége, hanem maga a rendszer működik másképp. Régen volt olyan, hogy csomagterv. Nem gondolkodtam még rajta, de kéne egy BBS-hez hasonló intézmény, vagy legalábbis kéne egy keret. Ha előveszed Szóts István reformtervezetét, amit 1945-ben írt,¹¹ ott mindent elmond arról, hogy hogyan kéne megszervezni a filmgyártásunkat. Benne van a megoldás: ő is azt írja, hogy x százalékot el kell különíteni kísérleti műhelyre. A mai rendszer arról szól, hogy forgatókönyv alapján bírálják el dolgokat, a probléma viszont az, hogy van egy olyan filmtípus, amit nem lehet ez alapján megítélni, következtetésképp azok nem fognak elkészülni. Pedig egyszerű a logika: le szeretnék forgatni valamit, amit nem tudok leírni, ezért mutatok belőle valamit, és ha érdekes, akkor kapok még rá fedezetet. Azt is fontos tudni, hogy ezek általában nem nagy összegek.

A rendszerváltás előtti magyar filmgyártásban iszonyú pénzek voltak: egy 17 perces népszerű-tudományos TV-film is komoly költségvetésből készült, mai mértékkel negyed „nagyjátékfilmmnyivel”. Most kisebb pénzt áldoz az állam az egész területre, de azért minden összegből el lehet különíteni valamennyit.

✦ **CsL:** *A videó előtt drága mulatság volt forgatni, a filmet elő kellett hivatni, sok macerával járt. Ha ma a mobiloddal is nyomulhatsz, akkor miért lenne szükség keretekre?*

✦ **NGy:** Azért vannak olyan filmek, amiket nem tudok felvenni mobillal. Én még benne voltam abban a legutolsó évfolyamban, aki még anyagi okok miatt kezdett el Super8-ra forgatni. Szegény családból származó emberként nem tudtam videokamerához hozzájutni. A legelső filmemet mágnesszalagra kezdtem

forgatni, csak egy hét múlva vissza kellett adni a kamerát, a Super8-as meg mindig nálam lehetett. Ma már az elképzelhetetlen, hogy én azért forgattam 16 mm-re, mert az még az Super8-nál is olcsóbb volt, mivel Ukrajnában megvettem egy bolt teljes készletét 5000 forintért, plusz még egy kamerát is ugyanannyiért, és akkor ez volt a költségvetése a filmnek. Szóval azért nem volt elérhető. Az más, hogyha van egy alkotóműhely, ami az én időmben ugyan már alkotóműhely és elég alacsony színvonalú volt, de akkor is fontos, hogy az ember valahova be tud menni és kollégákkal tud találkozni.

✦ **CsL:** *Panaszkodsz az alacsony színvonalra, de ha mindenki forgathat, akkor miért nem készül több jó film?*

✦ **NGy:** Pont ez a lényeg, hogy szerintem készülnek, és majd ha eltelik 20 év és eltűnnek a reklámköltségek dollármilliói, és lesz rálátás, és meg kell nevezni, kik lesznek korunk legnagyobb filmkészítői, akkor majd kiderül, hogy nem az Almodóvárok meg a Tarantinók, mert azok teljesen feledésbe merülnek, de volt itt egy filmgyártás, a videó megosztó honlapokon, nem tudjuk a nevüket, de ott elkezdtek olyan dolgokat csinálni, ami teljesen más struktúra, és megújítottak valamit.

✦ **CsL:** *Azért fölteszem az ultimate kérdést, hogy szerinted miért szűnt meg a BBS?*

✦ **NGy:** Nem a BBS, hanem az állami filmgyártás szűnt meg. 1995 környékén pár évig leállt a filmgyártás, nem készültek filmek. Az más kérdés, hogy olyan emberek kerültek a BBS élére, akiknek nem volt elég kompetenciája. Az volt egy izgalmas korszak, amikor a hetvenes években indult filmesek bent maradtak a BBS-ben és ott egy erős generációt alkottak, a nyolcvanas évek közepétől viszont már kevesen láttak benne perspektívát és továbbléptek. Én láttam anno Mundruczó Kornélnak is ott egy forgatókönyvét, de nem támogatták.

Visszatérve az eredeti témára, az egy művészettörténeti vagy filmesztétikai kérdés, hogy a BBS-ben kialakult hagyományok hogyan élnek tovább, de erről eszembe jutott egy zseniális

¹¹ Szóts István: *Röpirat a magyar filmművészet ügyében* (1945). Magyar Filmintézet, Budapest, 1989

műfaj, a filmvers.¹² Tóth János, Huszárik Zoltán és Morell Mihály alkotta meg és máig sem tudom, hogy ennek a nagyon is lehatárolható műfajnak vannak e külföldi formái, kérdeztem erről már filmtörténészeket is, de amiket ajánlottak, azok mások voltak, szóval ez egy nagyon sajátos magyar filmtípus, aminek létezett folytatása Szirtes Andrásnál meg Tímár Péternél, és az, amit Kotnyek István csinál, az is ide tartozik szerintem. Például ilyen filmeknek is kellene készülniük...

☉ **CsL:** *Legújabb filmed a Negatív magyar filmtörténet (2010), amiben tisztességes kort megélt filmrendezők mesélnék meg nem valósult filmterveikről, többnyire azokon a helyszíneken, ahol forgatták volna őket. A koncepten túl mit akartál ábrázolni a képpel, milyen szerepe volt az eredeti helyszíneknek?*

☉ **NGy:** Alapvetően azokra a filmekre koncentráltunk, amelyekből maradt fenn valami: próbafelvételek, motívumfotók, rajzok, vagy legalább az eredeti helyszín. Szóval nem annyira a jelentőség alapján – fontos filmek kimaradtak, kevésbé fontosak meg benne vannak. Alapvetően ez nem egy objektív tanulmány, hanem egy film – mégha csak egy tévéfilm is –, játék egy témával. Csibészkedés az általam tisztelt öregekkel. Hirtelen az jut eszembe, ez egy strukturalista film, variációk arra, hogyan lehet elmesélni egy filmet, ami nem készült el. A helyszín ennek része: hol fotón jelenik meg a rendező narrációjával, hol az eredeti felvétel ütközik a jelenlegivel, hol újratorozzuk a filmet az eredeti helyszínen a rendezővel, hol az alkotó formanyelvét idézzük meg az adott tájban.

☉ **CsL:** *Ergől eszembe jut, hogy úgy néz ki, az új játékfilmed is készülöben van (címe: Zero). Milyen formanyelvet fogsz használni? Lesznek-e benne a korábban említett found footage vagy dokumentum felvételek?*

☉ **NGy:** A Zero pikareszk történet, ami hirtelen fordulatokat vesz, és így változik a film műfaja is. Ahogy több helyen is nyilatkoztam, „korunk egyik legégetőbb környezeti problémájának, a méhek gyors, katasztrófával fenyegető kihalásának groteszk drámája. Főszereplője egy méhészt, aki anarchista terroristaként harcol a méheket károsító fogyasztói társadalom ellen”. Négy részből áll, és mindegyiknek más a formanyelve: burleszk, melodráma, akciófilm, dokumentumfilm. Archivok ott lesznek, ahol a terror túlnő a főhősön, és már mindenki harcol mindenki ellen: ezt trash youtube videókból fogjuk összerakni. Sokszor (pl. a *Letűnt világ* esetében) a forgatott anyagaim tűnnek archívoknak – ezt a Zeronál nagyon is kiaknázuk majd, sok történetet dokumentumfelvételekkel fogunk elmesélni, amelyek a filmbé ágyazva más jelentést kapnak. Terveink szerint magyar-cseh-német koprodukcióban készül. A cseh és német partnerek mellett a Magyar Nemzeti Filmalap és az EU MEDIA programja is támogatja.

☉ **CsL:** *Abból, ahogy fogalmazol, érzem, hogy elveszett benned egy filmesztéta. Honnan jön ez a bölcsész szemlélet?*

☉ **NGy:** Az esztéta, az nagyon elveszett..., de tény, hogy először bölcsészként végeztem az ELTE-n cseh, magyar, filmelmélet szakokon. Azonban nem innen jön a bölcsész-szemlélet, hanem onnan, hogy a múltban élek, a húszas és a hatvanas évek az inspirációs forrásaim, filmben, zenében, irodalomban egyaránt. Mindig máskor, máshol lenni – ez az oka annak, hogy annyit utazok, hónapokra külföldön élek, Afrikában, Ázsiában töltöttem az elmúlt két év jelentős részét, és majd ha a kedves olvasók ezt az interjút olvassák, akkor sem leszek az országban.

¹² Nemes Gyula: *Veszendő varázs. A BBS filmversei*, Filmvilág 2002/9. 44-47.

Hercsel Adél

Nemes Gyula: *Negatív magyar filmtörténet*

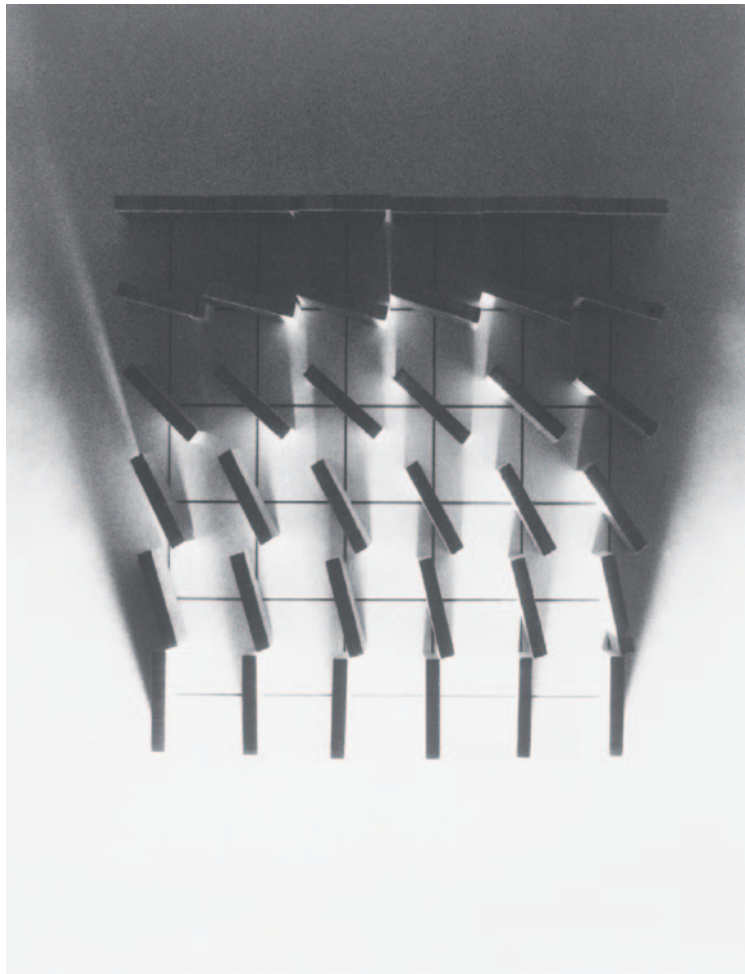
„Elmondtam már, de most elmondom tizenötödszörré is, hogy ennek a szakmának az egyik feltétele, hogy felejteni kell tudni. Ez nem úgy van, hogy azon törjem a fejemet, hogy mi lett volna. Mi a fenének? Őrület. És a te filmjeiddel mi lesz?” – Jancsó Miklós ezekkel a mondatokkal végszavazza NEMES GYULA *Negatív magyar filmtörténet* című, 2010-ben készült kísérleti avantgárd dokumentumfilmjét, amelyben a magyar filmtörténet még ma is élő nagy öregjei soha el nem készült filmjeikről mesélnék. A film aktualitása éppen ebben, a Jancsó Miklós által meg-

fogalmazott kérdésben manifesztálódik: Mi lesz a filmjeimmel? Mi lesz a fiatal filmes generáció sorsa ebben a kilátástalannak tűnő politikai, a kultúrát marginalizáló, gazdasági válságtól sújtott helyzetben?

Nemes a saját kétségbeesését duzzasztja generációs kérdéssé, és szorongását oldandó járul a filmes „apákhoz”, hogy az ő történeteikből merítsen erőt és ihletet. Dokumentumfilmje András Ferenc, Banovich Tamás, Bácskai Lauró István, Dárday István, Dömölky János, Elek Judit, Gulyás Gyula, Gulyás János, Herskó János, Jancsó Miklós, Kovács András, Makk Károly, Marx József, Mészáros Márta, Rózsa János, Sándor Pál, Sára Sándor, Huszárik Zoltán és Bódy Gábor – az utóbbi két rendezőt Mátis Lilla, illetve Tímár Péter képviseli – egy-egy el nem készült alkotását idézi hommage-szerűen, majd ezeket az „idézeteket” az adott filmalkotó stílusát filmnyelvi imitáló rövid beszélgetésekkel, anekdotákkal egészíti ki.

Nemes a múltidézés elősegítése, megkönnyítése érdekében, szinte kivétel nélkül az el nem készült filmek helyszínén interjúvolja meg a nagy öregeket. A helyszínbejáráson túl, a kép a képben, a film a filmben technikára épít, és sok esetben, azok nagy meglepetésére, próbajelenteteket vetít le az idős rendezők számára el nem készült filmjeikből. „Minden rendező pályáján van jó néhány meg nem csinált film. Lehet, hogy az egy egészen másfajta filmtörténet lenne.” – összegzi a *Negatív magyar filmtörténet* koncepcióját a dokumentumfilm egyik beszélgetésben Marx József filmtörténész. Nemes Gyula pedig meglehetősen egészséges módon reagál a Marx és a Jancsó által megfogalmazott 'Mi lett volna, ha' típusú kérdésfeltevések létjogosulatlanságával kapcsolatban.

A *Negatív magyar filmtörténet* egy recycling-film, ami az állítja, „üzeni”, hogyha nem tudunk filmet készíteni, mert ellehetetlenítettek az infrastruktúrát és a körülményeket, akkor a gazdaságosság és az újrahasznosíthatóság jegyében kénytelenek vagyunk a használhatatlannak tűnő maradékot és töredékeket egy egészévé összeilleszteni. A dokumentumfilm, propagandisztikus jellege ellenére, egy percig sem panaszkodik, és szerencsére a didaktikus hibájába sem esik. Éppen ellenkezőleg, rengeteg humorral áll hozzá saját témaválasztásának abszurdításához, és játékként, egy rendhagyó filmtörténeti narratívát konstruáló kísérletként fogja föl az általa választott perspektívát, amely alulnézetből szemléli a szocialista éra alatti filmművészetet. És bár a dokumentumfilm hiába próbálja meg tematizálni a hiány alakzatait, a lepergő negyvenöt perc alatt mégis rengeteget megtudunk a kor szellemiségéről, művészi közegéről és lehetőségeiről. Nemes Gyula filmjében így a negatív előjel észrevétlenül pozitívrá vált.

MAURER DÓRA

Zsilipek / Sluices

2012. március 7 - április 20.

VINTAGE GALÉRIA

1053 Budapest, Magyar utca 26.

w w w . v i n t a g e . h u

TINDERSTICKS ■ A38 ■ 2012. május 12., (szombat) ■ 20:00

>SILENCE< / A venue for tranquil encounters with art
● SAMMLUNG ESSL – KUNST DER GEGENWART
www.sammlung-essl.at
KLOSTERNEUBURG / BÉCS
2012. 03. 20 – 05. 20.

Utopia GESAMTKUNSTWERK
● 21ER HAUS
www.belvedere.at
BÉCS
2012. 01. 20 – 05. 20.

BEAUTY CONTEST
● MUSEUM AUF ABRUF (MUSA)
www.musa.at
BÉCS
2012. 02. 26 – 05. 27.

Claes Oldenburg
The Sixties
● MUMOK (MUSEUM MODERNER KUNST STIFTUNG LUDWIG)
www.mumok.at
BÉCS
2012. 02. 04 – 05. 28.

Urs Fischer
● KUNSTHALLE
www.kunsthallewien.at
BÉCS
2012. 02. 17 – 05. 28.

Anselm Kiefer / Works from the Essl Collection
● SAMMLUNG ESSL – KUNST DER GEGENWART
www.sammlung-essl.at
KLOSTERNEUBURG / BÉCS
2012. 02. 03 – 05. 29.

Afterimage: Intuition and Duration within the Space of Art
● KUNSTHALLE EXNERGASSE
http://kunsthalle.wuk.at
BÉCS
2012. 04. 12 – 06. 02.

Andrea Fraser
Projection
● MUMOK (MUSEUM MODERNER KUNST STIFTUNG LUDWIG)
www.mumok.at
BÉCS
2012. 02. 04 – 06. 03.

Tanja Widmann
● GRAZER KUNSTVEREIN
www.grazerkunstverein.org
GRAZ
2012. 04. 20 – 06. 09.

Gustav Klimt
The Drawings
● ALBERTINA
www.albertina.at
BÉCS
2012. 03. 14 – 06. 10.

Clegg & Guttman
● BAWAG FOUNDATION
www.bawag-foundation.at
BÉCS
2012. 04. 12 – 06. 10.

Wearing skirts / The staging of clothes in contemporary photography. Works from the collection
● MUSEUM DER MODERNE SALZBURG / MÖNCHSBERG
www.museumdermoderne.at
SALZBURG
2012. 02. 18 – 06. 18.

Dieter Roth
Selves
● MUSEUM DER MODERNE SALZBURG / MÖNCHSBERG
www.museumdermoderne.at
SALZBURG
2012. 03. 03 – 06. 24.

Hands-On Urbanism 1850 – 2012 / Vom Recht auf Grün
● ARCHITEKTURZENTRUM WIEN
www.azw.at
BÉCS
2012. 03. 12 – 06. 25.

Acting Spaces – Stage Models
● ÖSTERREICHISCHE THEATERMUSEUM
www.khm.at/en/austrian-theatre-museum/
www.theatermuseum.at
BÉCS
2012. 02. 23 – 06. 30.

CAR CULTURE. The Car as a Sculpture
● LENTOS KUNSTMUSEUM LINZ
www.lentos.at
LINZ
2012. 03. 02 – 07. 04.

Morgan Fisher
The Frame and Beyond
● GENERALI FOUNDATION
http://foundation.generalifoundation.at
BÉCS
2012. 03. 02 – 07. 29.

Pop and the Sixties
● MUMOK (MUSEUM MODERNER KUNST STIFTUNG LUDWIG)
www.mumok.at
BÉCS
2012. 01. 19 – 09. 02.

Modernism: Suicide of Art? / Reflections of the Collection of the Neue Galerie Graz
● NEUE GALERIE GRAZ
www.museum-joanneum.at
GRAZ
2011. 11. 27 – 2012. 09. 02.

Weit der Operette / Glamour, Stars und Showbusiness
● ÖSTERREICHISCHE THEATERMUSEUM
www.khm.at/en/austrian-theatre-museum/
www.theatermuseum.at
BÉCS
2012. 02. 02 – 09. 24.

Belgium
The Forfeiture of Money
● D+T PROJECT
www.dt-project.com
BRÜSSEL
2012. 03. 02 – 04. 07.

Cy Twombly
Photographs 1951–2010
● PALAIS DES BEAUX-ARTS / PALEIS VOOR SCHONE KUNSTEN
www.bozar.be
BRÜSSEL
2012. 01. 02 – 04. 29.

Spirits of Internationalism / 6 European Collections 1956–1986
● MUHKA
www.muhka.be
ANTWERPEN
2012. 01. 20 – 05. 06.

Gianni Motti
La Grande Illusion
● D+T PROJECT
www.dt-project.com
BRÜSSEL
2012. 04. 21 – 05. 19.

Per Kirkeby
Retrospective
● PALAIS DES BEAUX-ARTS / PALEIS VOOR SCHONE KUNSTEN
www.bozar.be
BRÜSSEL
2012. 02. 10 – 05. 20.

Rosemarie Trockel
Flagrant Delight
● WIELS CONTEMPORARY ART CENTRE
www.wiels.org
BRÜSSEL
2012. 02. 18 – 05. 27.

Imaging History
Young Belgian Photography
● FOTOMUSEUM
http://www.fotomuseum.be/
ANTWERPEN
2012. 02. 17 – 06. 03.

Nedko Solakov
All in Order, with Exceptions
● STEDELIJK MUSEUM VOOR ACTUELE KUNST (S.M.A.K.)
www.smak.be
GENT
2012. 02. 25 – 06. 03.

Ford Madox Brown
● MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN
www.mskgent.be
GENT
2012. 02. 26 – 06. 03.

Le grand Atelier / Traité de l'admirable diversité de la vie et du monde à l'usage des enfants
● LE MUSÉE DES ARTS CONTEMPORAINS
www.mac-s.be
SITE DU GRAND-HORN
2012. 03. 04 – 06. 03.

Chantal Akerman
Too Far, Too Close
● MUHKA
www.muhka.be
ANTWERPEN
2012. 02. 10 – 06. 10.

Maria Iori, Raphaël Cuomo
Twisted Realism
Nicolas Provost
Plot Point Trilogy
● ARGOS VZW CENTRE FOR ART AND MEDIA
www.argosarts.org
BRÜSSEL
2012. 04. 21 – 07. 01.

The MODERNS. Art from the Netherlands
● KONINGIN FABIOLA ZAAAL
ANTWERPEN
2012. 01. 28 – 08. 18.

Csehoország
Jan Kaplan
10:35
● THE SILENT VILLAGE DOX CENTRUM SOUČASNÉHO UMĚNÍ (CENTRE FOR CONTEMPORARY ART)
www.doxprague.org
PRÁGA
2012. 01. 12 – 04. 09.

Middle East Europe
● DOX CENTRUM SOUČASNÉHO UMĚNÍ (CENTRE FOR CONTEMPORARY ART)
www.doxprague.org
PRÁGA
2012. 01. 26 – 04. 20.

Tomáš Jeteła
Beyond the Polyhedric Mirror
● GALERIE LABORATORIO
http://www.galerielaboratorio.com
PRÁGA
2012. 03. 08 – 04. 20.

Jiri Franta, David Böhm
● JIRI SVETSKA GALLERY
www.jirisvestka.com
PRÁGA
2012. 03. 30 – 05. 05.

Křištof Kintera
Výsledky analýzy
● MĚSTSKÁ KNIHOVNA (MUNICIPAL LIBRARY)
www.ghmp.cz
PRÁGA
2012. 02. 29 – 05. 13.

Prison: No Limits for Art
● MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ
www.moravska-galerie.cz
BRNO
2012. 04. 06 – 05. 13.

Antoinette Nausikaa (NL), Marika Asatiani (GEO), Nikola Čulić (CZ), Tibor Zsolt (HU)
1+(1+1)+1
● MEETFACTORY GALLERY
www.meetfactory.cz
PRÁGA
2012. 03. 08 – 05. 18.

L'étude d'après nature
● MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ
www.moravska-galerie.cz
BRNO
2012. 02. 24 – 05. 20.

Pavel Sterec
Motionless Exchange
● MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ
www.moravska-galerie.cz
BRNO
2012. 02. 03 – 05. 27.

Adolf Wöflfi
Stvořitel Universa
● DŮM U KAMENNÉHO ZVONU (STONE BELL HOUSE)
www.ghmp.cz
PRÁGA
2012. 02. 27 – 05. 27.

CARE CRISIS
● FUTURA
www.futuraproject.cz
PRÁGA
2012. 03. 06 – 05. 27.

Bernd & Hilla Becher
Coal Mines. Steel Mills.
Shirana Shahbazi
Then Again
● GALERIE RUDOLFINUM
www.galerierudolfinum.cz
PRÁGA
2012. 03. 22 – 06. 03.

Dánia
BIOTOPIA
● UTZON CENTER
http://www.utzoncenter.dk
AALBORG
2012. 02. 17 – 04. 09.

Jonathan Meese
EVOLUTION de LARGE (ICH-TEA-OHHH-SAURYS)
● KUNSTFORENINGEN GL STRAND
www.glstrand.dk
KOPPENHÁGA
2012. 02. 14 – 04. 15.

Never Odd or Even
● MUSEET FOR SAMTIDSKUNST
http://samtidskunst.dk/
ROSKILDE
2012. 01. 11 – 04. 18.

Marc Quinn
All of Nature Flows Through Us
● KUNSTEN – MUSEUM OF MODERN ART AALBORG
www.kunsten.dk
AALBORG
2012. 01. 21 – 04. 29.

Louisiana – on paper / Ellsworth Kelly
● LOUISIANA MUSEUM FOR MODERNE KUNST
www.louisiana.dk
HUMLEBÆK
2012. 01. 26 – 04. 29.

Andreas Gursky
● LOUISIANA MUSEUM FOR MODERNE KUNST
www.louisiana.dk
HUMLEBÆK
2012. 01. 13 – 05. 13.

Yael Bartana
● LOUISIANA MUSEUM FOR MODERNE KUNST
www.louisiana.dk
HUMLEBÆK
2012. 02. 28 – 05. 20.

Women of the Avant-garde 1920–1940
● LOUISIANA MUSEUM FOR MODERNE KUNST
www.louisiana.dk
HUMLEBÆK
2012. 02. 14 – 05. 28.

João Penalva
● BRANDTS EXHIBITION COMPLEX / KUNSTHALLEN BRANDTS
www.brandts.dk
ODENSE
2012. 03. 01 – 05. 28.

Tony Oursler
Face to Face
● AROS AARHUS KUNSTMUSEUM
www.aros.dk
ÅRHUS
2012. 03. 03 – 07. 09.

Észország
Spatium – Danish Contemporary Art
● KUMU
www.ekm.ee
TALINN
2012. 01. 20 – 05. 13.

Undiscovered Masterpieces. Russian Art from the Collections of the Baltic Countries
● KUMU
www.ekm.ee
TALINN
2012. 03. 22 – 08. 12.

Finnország
Taryn Simon
Photographs and Texts
● TAIDEMUSEO MEILAHTI
www.taidemuseo.fi
HELSINKI
2012. 03. 09 – 05. 13.

Of Toys and Men
● TENNISPALATSI
www.taidemuseo.fi
HELSINKI
2012. 02. 24 – 05. 20.

Thank You for the Music – How Music Moves Us
● KIASMA
www.kiasma.fi
HELSINKI
2012. 01. 20 – 06. 17.

Franciaország
Dancing through life
● CENTRE POMPIDOU
www.centrepompidou.fr
PÁRIZS
2011. 11. 23 – 2012. 04. 02.

Henri Cartier-Bresson / Paul Strand
Mexico 1932–34
● FONDATION HENRI CARTIER-BRESSON
www.henricartierbresson.org
PÁRIZS
2012. 01. 11 – 04. 22.

Lawrence Weiner – Vik Muniz
● COLLECTION LAMBERT
www.collectionlambert.com
AVIGNON
● CHAPELLE DU MÉJEAN
ARLES
2011. 11. 11 – 2012. 05. 13.

Debussy, la musique et les arts
● MUSÉE NATIONAL DE L'ORANGERIE
www.musee-orangerie.fr
PÁRIZS
2012. 02. 21 – 06. 11.

Hollandia
Old and new portraits from the Groninger Museum collection
● GRONINGER MUSEUM
www.groningermuseum.nl
GRONINGEN
2011. 12. 11 – 2012. 04. 08.

The Dutch photo book
● NEDERLANDS FOTOMUSEUM
www.nederlandsfotomuseum.nl
ROTTERDAM
2012. 01. 21 – 04. 29.

Azzedine Alaïa in the 21st Century
● GRONINGER MUSEUM
www.groningermuseum.nl
GRONINGEN
2011. 12. 11 – 2012. 05. 06.

Chuck Close
Prints: Process and Collaboration
● ROTTERDAM KONSTHAL
www.kunsthall.nl
ROTTERDAM
2012. 01. 28 – 05. 06.

Alexander Calder
● GEMEENTEMUSEUM DEN HAAG
www.gemeentemuseum.nl
HÁGA
2012. 02. 11 – 05. 28.

Istanbul Modern – Rotterdam
● MUSEUM BOIJMANS VAN BEUNINGEN
http://www.boijmans.nl
ROTTERDAM
2012. 03. 10 – 06. 10.

Ai Weiwei
● DE PONT MUSEUM VOOR HEDENDAAGSE KUNST
www.depont.nl
TILBURG
2012. 03. 03 – 06. 24.

Izrael
The Hungarian Magic Cube
● KIBBUTZIM COLLEGE OF EDUCATION / THE CURATORIAL STUDIES PROGRAM GALLERY
http://www.smkb.ac.il/en/
TEL AVIV
2012. 03. 08 – 04. 05.

